

بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی با راهبردهای مقابله‌ای در دانشجویان دانشگاه شهید چمران

سودابه بساک نژاد^{1*}، فاطمه بوستانی²

چکیده

زمینه: هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای در دانشجویان کارشناسی دانشگاه بود. روش: نمونه‌ی این پژوهش شامل 239 دانشجو دختر کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز می‌باشد که به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش از پرسش‌نامه‌های ویژگی‌های شخصیتی نئو (NEO) و راهبردهای مقابله‌ای راجر و همکاران (CISS) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های همبستگی ساده و تحلیل رگرسیون استفاده شد. از نرم افزار SPSS نسخه‌ی شانزدهم نیز جهت تحلیل داده‌ها استفاده شد.

نتایج: یافته‌ها نشان می‌دهد که متغیرهای وجدانی بودن، برون‌گرایی و گشوده به تجربه، بهترین پیش‌بینی‌کننده‌ی سبک مقابله‌ای منطقی هستند. متغیرهای روان‌نژندی و برون‌گرایی، بهترین پیش‌بینی‌کننده‌ی سبک مقابله‌ای گسلش می‌باشند. متغیرهای توافق‌پذیری و روان‌نژندی بهترین پیش‌بین سبک مقابله‌ای هیجانی می‌باشند. ویژگی شخصیتی روان‌نژندی بهترین پیش‌بینی‌کننده‌ی سبک مقابله‌ای اجتنابی می‌باشد.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی با برخی انواع راهبردهای مقابله‌ای در دانشجویان رابطه دارد و با استفاده از آموزش‌های روان‌شناختی و مشاوره‌ای می‌توان راهبردهای مقابله‌ای مناسب را به دانشجویان آموزش داد.

واژگان کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی، راهبردهای مقابله‌ای، دانشجویان دانشگاه

1- استادیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده‌ی علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

تلفن و پست الکترونیک: 09166149025
soodabeh_bassak@yahoo.com

2- کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده‌ی علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

تلفن و پست الکترونیک: 09171258943
f.boostani112@gmail.com

* نویسنده‌ی مسؤل:

سودابه بساک نژاد، ایران، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده‌ی علوم تربیتی، گروه روان‌شناسی بالینی
تلفن: 09166149025

Email:
soodabeh_bassak@yahoo.com

تاریخ پذیرش: 91/3/17

تاریخ دریافت: 90/11/24

مقدمه

وقتی که فشارهای روانی، جنبه‌های زیستی و روانی انسان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، عملکردهای فیزیولوژیک، شناختی و رفتاری ما مختل و عملکردهای نابهنجار ظاهر می‌شود. بر اثر فشار روانی، الگوی تفکر افراد اغلب آشفته و عملکرد حافظه و تمرکز فرد با مشکل مواجه می‌شود. زمانی که فشار روانی افزایش می‌یابد توجه ما به درخواست‌های محیطی کاهش و توجه به خود و جنبه‌های نامرتبط محیطی افزایش می‌یابد. در شرایط فشارزا تصمیم‌گیری منطقی، جستجوی فعال اطلاعات و جذب و درک دقیق به‌طور ناقص سازماندهی می‌شود (1). راهبردهای مقابله در برابر فشار روانی مجموعه‌ای از راهبردهای شناختی و رفتاری است که به‌منظور برطرف کردن مطالبات زندگی روزمره به‌کار می‌رود. راهبردهای مقابله شامل افکار، احساسات و اعمالی هستند که در موقعیت‌های مختلف فراخوانده می‌شوند تا از فشارهای روانی بکاهند (2). مقابله یعنی تلاش هشیار یا ناهشیار برای بازسازی یا تضعیف عوامل فشارزا یا تحمل آنها به‌طوری‌که حداقل آسیب‌رسانی را داشته باشند. با در نظر گرفتن تعاریف فوق می‌توان شیوه‌های مقابله را به دو دسته‌ی سبک‌های مقابله‌ای انطباقی (مسأله‌مدار) و غیر انطباقی (هیجان‌مدار) تقسیم کرد. منظور از مقابله‌ی انطباقی اعمالی است که باعث کاهش فشار روانی و رسیدن به حالت تعادل روانی می‌شود. در حالی که رویارویی غیر انطباقی، اعمالی هستند که به تشدید انتظارات موجود کمک می‌کنند و باعث بی‌ثباتی و عدم تعادل سیستم روانی می‌شوند. عوامل مختلفی در نوع راهبردهایی که افراد در برابر شرایط فشارزا به‌کار می‌برند دخیل هستند؛ از جمله‌ی این عوامل نوع ویژگی‌های شخصیتی افراد می‌باشد. برخی ویژگی‌ها می‌تواند توان مقاومت در برابر فشارهای روانی را افزایش دهد و فرد را آماده‌ی پذیرش فشارهای روانی بیشتر سازد (3).

امروزه مدل پنج عامل شخصیت توجه بسیاری از روان‌شناسان حوزه‌های مختلف را به بررسی نقش پیش‌آمادگی‌های شخصیتی برانگیخته است. این پنج عامل عبارت است از: برون‌گرایی، روان‌نژندی، وجدانی بودن، باز بودن و توافق‌پذیری. این ویژگی‌ها بر نحوه‌ی رویارویی و مقابله‌ی آنها با شرایط فشارزا تأثیرگذار است (4). در حالی که برخی در مواجهه با مشکلات در خود فرو می‌روند و هیچ واکنش مؤثری از خود نشان نمی‌دهند. برخی دیگر به ابراز احساسات و هیجانات خود می‌پردازند و یا از دیگران کمک می‌طلبند. با توجه به نوع ویژگی‌های شخصیتی، افراد در رویارویی با شرایط فشارزا واکنش‌های خاصی از خود نشان می‌دهند (5). وال راس و تورجرسان (1999) (Vollrath & Torgerson) در پژوهش خود که به بررسی ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های مقابله‌ای دانشجویان پرداختند، عنوان می‌کنند برون‌گرایی، وجدان‌گرایی و روان‌نژندگرای می‌زان آسیب‌پذیری افراد را در برابر فشارهای روانی تعیین می‌کنند. وجدان‌گرایی پایین و روان‌نژندگرای بالا، با راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد و غیر انطباقی و حالات عاطفی نامطلوب در ارتباط می‌باشد. همچنین شخصیت‌های تکانشی و نایمن در استفاده از راهبردهای مقابله‌ای مسأله‌مدار ناموفق بودند و از راهبردهای ناکارآمد استفاده می‌کردند (6). یافته‌های پژوهشی فیض، نشاط‌دوست و نائلی (1380) نشان می‌دهد که افراد با ویژگی شخصیتی سرسختی در مقابله با فشارهای روانی از روش مسأله‌مدار و افراد غیر سرسخت از روش هیجان‌مدار استفاده می‌کنند (7). به‌علاوه، بورگس و گیبسون (2005) (Borges & Gibson) توصیف می‌کنند که دو ویژگی شخصیتی وجدانی بودن و برون‌گرایی، پیش‌بینی‌کننده‌ی نوع عملکرد پزشکان در بیمارستان و نوع تصمیم‌گیری‌های اجرایی آنها است (8). هارن و میشل (2003) (Haren & Mitchell) نیز در پژوهشی به بررسی رابطه بین پنج عامل

پژوهش پاسخ دادند. در این پژوهش به منظور جمع‌آوری اطلاعات از ابزارهای زیر استفاده شده است:

1- مقیاس راهبردهای مقابله‌ای توسط راجر و همکاران (1993) ساخته شد. این مقیاس دارای 60 گویه است که متشکل از 4 خرده‌مقیاس (منطقی 16 گویه)، گسلس 15 گویه)، هیجانی 16 گویه) و (اجتنابی 13 گویه) است. گویه‌ها روی یک مقیاس 4 درجه‌ای (1- هرگز تا 4- همیشه) از سوی آزمودنی‌ها رتبه‌بندی می‌شوند. امینی (1389) ضرایب پایایی این پرسش‌نامه را با روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های منطقی، گسلس، هیجانی و اجتنابی به ترتیب برابر با 0/87، 0/66، 0/71 و 0/61 گزارش می‌کند (12). در پژوهش حاضر، ضرایب پایایی با روش آلفای کرونباخ به ترتیب برابر با: 0/80، 0/64، 0/66 و 0/71 به دست آمد.

2- پرسش‌نامه‌ی ویژگی‌های شخصیتی، پنج ویژگی شخصیتی را مورد سنجش قرار می‌دهد که عبارتند از: روان‌نژندی (N)، برون‌گرایی (E)، گشوده به تجربه (O)، توافق (A) و وجدانی بودن (C). شیوه‌ی پاسخ‌دهی به این پرسش‌نامه به این صورت است که آزمودنی جواب را در یک طیف 5 درجه‌ای از نوع لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) انتخاب می‌کند. بعضی ماده‌ها دارای نمره‌گذاری معکوس می‌باشند. بیکر (2006) ضرایب آلفای کرونباخ پنج عامل N، E، O، A و C را در 206 مرد به ترتیب 0/86، 0/76، 0/71، 0/77 و 0/84 ذکر کرد (13). در پژوهش حاضر، ضرایب پایایی با روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های برون‌گرایی، روان‌نژندی، وجدانی بودن، باز بودن و توافق‌پذیری به ترتیب برابر با: 0/80، 0/79، 0/56 و 0/70 به دست آمد.

نتایج

یافته‌های توصیفی این پژوهش شامل میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره‌ی آزمودنی‌ها در جدول 1 ارائه

بزرگ شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای پرداختند و دریافتند که بین روان‌نژندگرایی با راهبرد هیجان‌مدار، همبستگی مثبت و بین برون‌گرایی و راهبرد هیجان‌مدار، همبستگی منفی و بین برون‌گرایی و درخواست حمایت اجتماعی، همبستگی مثبت وجود دارد (4). همچنین کوبک (Kubek) و همکاران (2005) نشان دادند که مقابله‌ی مسأله‌مدار، رابطه‌ی منفی با روان‌نژندگرایی و همچنین رابطه‌ی مثبت با مسؤولیت‌پذیری دارد (9). جعفرنژاد (1384) در بررسی رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیتی با سبک‌های مقابله‌ای و سلامت روان دریافت که بین سبک مقابله‌ای مسأله‌مدار و سلامت روان، رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد (10). همچنین لطیفیان (1384) در بررسی رابطه‌ی عوامل پنج‌گانه شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای دریافت که بین شخصیت روان‌نژندگرایی و راهبرد مقابله‌ی هیجان‌مدار رابطه‌ی مثبت وجود دارد. از سوی دیگر، بین عامل برون‌گرایی و وجدان‌گرایی با راهبرد هیجان‌محور رابطه‌ی منفی و با راهبرد مسأله‌مدار رابطه‌ی مثبت وجود دارد. همچنین بین عامل دلبذیر بودن با راهبرد مسأله‌مدار، رابطه‌ی مثبتی وجود دارد و وجدان‌گرایی، پیش‌بینی‌کننده‌ی مناسبی برای راهبرد مسأله‌مدار است (11). پژوهش کنونی در پی پاسخ‌گویی به این سؤال است که آیا رابطه‌ای بین ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، روان‌نژندی، وجدانی بودن، باز بودن و توافق‌پذیری) با انواع راهبردهای مقابله‌ای (منطقی، گسلس، هیجانی و اجتنابی) وجود دارد؟

روش

روش تحقیق در پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز است که در سال تحصیلی 89-90 مشغول به تحصیل بودند. 239 دانشجو به روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای به ابزارهای

پیش‌بینی کننده‌ی سبک مقابله‌ای منطقی هستند و 28 درصد واریانس آن را تبیین می‌کنند و سایر متغیرها از جدول رگرسیون حذف شدند. جدول 4 نیز نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه را برای ویژگی‌های شخصیتی با راهبرد مقابله‌ای گسلس به روش گام به گام (stepwise) در دانشجویان نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول 4 مشاهده می‌شود، بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام، متغیرهای روان‌نژندی و برون‌گرایی بهترین پیش‌بینی کننده‌ی سبک مقابله‌ای گسلس می‌باشند و 13 درصد این سبک مقابله را پیش‌بینی می‌کنند.

همچنین جدول 5 نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه را برای رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با راهبرد مقابله‌ای هیجانی به روش گام به گام (stepwise) در دانشجویان نشان می‌دهد. همان‌طور که جدول 5 نشان می‌دهد، بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه، متغیرهای توافق‌پذیری و روان‌نژندی بهترین پیش‌بینی کننده‌ی سبک مقابله‌ای هیجانی می‌باشند و 30 درصد واریانس راهبرد مقابله‌ای هیجانی را تبیین می‌کند. جدول 6 نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه را برای ویژگی‌های شخصیتی با راهبرد مقابله‌ای اجتنابی به روش گام به گام (stepwise) در دانشجویان نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول 6 مشاهده می‌شود، بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام، ویژگی شخصیتی روان‌نژندی بهترین پیش‌بینی کننده‌ی سبک مقابله‌ای اجتنابی می‌باشد و 36 درصد واریانس راهبرد مقابله را تبیین می‌کند.

شده‌اند. ضرایب همبستگی بین راهبردهای مقابله و ویژگی‌های شخصیتی در جدول 2 نشان داده شده است.

همان‌طور که جدول 2 نشان می‌دهد ضریب همبستگی بین روان‌نژندی و راهبرد مقابله‌ای هیجانی و اجتنابی به ترتیب برابر 0/45 و 0/60 می‌باشد که در سطح $p < 0/001$ معنادار است، اما این ویژگی با سایر راهبردهای مقابله‌ای، همبستگی منفی 0/34- و 0/41- دارد. ضرایب همبستگی بین برون‌گرایی و راهبرد مقابله‌ای منطقی و گسلس به ترتیب برابر 0/29 و 0/24 می‌باشد که در سطح $p < 0/001$ معنادار است، اما با سایر راهبردها همبستگی منفی دارد. ضریب همبستگی بین ویژگی شخصیتی گشوده به تجربه با راهبرد مقابله‌ای منطقی برابر 0/26 و با هیجانی برابر 0/15- می‌باشد که در سطح $p < 0/001$ معنادار است و با سایر راهبردها همبستگی معناداری ندارد. همچنین ضریب همبستگی ویژگی شخصیتی توافق‌پذیری با راهبرد منطقی برابر با 0/30 است و با گسلس همبستگی معناداری را نشان نمی‌دهد. وجدانی بودن با راهبرد منطقی و گسلس، ضریب همبستگی 0/45 و 0/22 دارد که در سطح $p < 0/001$ معنادار است، اما با سایر راهبردها همبستگی منفی معناداری دارد. برای بررسی بهترین پیش‌بینی‌کننده‌ی هر کدام از راهبردهای مقابله، چهار تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام (stepwise) جداگانه انجام گرفت. جدول 3 نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه را برای ویژگی‌های شخصیتی و راهبرد مقابله‌ای منطقی با روش گام به گام (stepwise) را نشان می‌دهد.

همان‌طور که در جدول 3 نشان داده شده است، متغیرهای وجدانی بودن، برون‌گرایی و گشوده به تجربه، بهترین

جدول شماره 1: یافته‌های توصیفی نمره‌های دانشجویان در متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای

شاخص آماری متغیرها	میانگین (انحراف معیار)
روان‌نژندی	34/66 (7)
برون‌گرایی	38/64 (4/86)
گشوده به تجربه	39/24 (4/56)
توافق	42/46 (5/45)
وجدانی بودن	43/90 (6/39)
منطقی	43/90 (7/44)
گسلش	35/15 (6/21)
هیجانی	33/34 (5/98)
اجتنابی	35/63 (6/67)

جدول شماره 2: ضرایب همبستگی ساده بین ویژگی‌های شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای

متغیرهای مستقل					متغیرهای وابسته
وجدانی بودن r	توافق‌پذیری r	گشوده به تجربه r	برون‌گرایی r	روان‌نژندی r	
**0/45	**0/30	**0/26	**0/29	**0/41	منطقی
**0/22	0/12	0/10	**0/24	**0/34	گسلش
**0/29	**0/46	**0/15	**0/15	**0/45	هیجانی
**0/33	**0/21	-0/17	**0/17	**0/60	اجتنابی

*P<0/001

جدول شماره‌ی 3: ضرایب همبستگی چندگانه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و راهبرد مقابله‌ای منطقی با روش گام به گام (Stepwise)

شاخص آماری	MR	RS	نسبت F	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد	t	p
				β	B		
متغیرهای پیش‌بین							
وجدانی بودن	0/450	0/203	F= 49/60	$\beta= 0/450$	B=0/524	t=7/04	p=0/001
برون‌گرایی	0/518	0/269	F= 35/66	$\beta= 0/342$	B= 0/399	t = 5/14	p=0/001
باز بودن	0/538	0/289	F= 26/14	$\beta=0/312$	B= 0/363	t= 4/651	p=0/ 001

جدول شماره‌ی 4: ضرایب همبستگی چندگانه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و راهبرد مقابله‌ای گسلس با روش گام به گام (Stepwise)

شاخص آماری	MR	RS	نسبت F	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد	t	p
				β	B		
متغیرهای پیش‌بین							
روان‌نژندی	0/344	0/118	F= 26/10	$\beta= -0/344$	B= -0/301	t=-5/110	p=0/001
برون‌گرایی	0/373	0/139	F= 15/70	$\beta=-0/297$	B=-0/260	t = -4/251	p=0/001

جدول شماره‌ی 5: ضرایب همبستگی چندگانه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و راهبرد مقابله‌ای هیجانی با روش گام به گام (Stepwise)

شاخص آماری	MR	RS	نسبت F	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد	t	p
				β	B		
متغیرهای پیش‌بین							
توافق‌پذیری	0/468	0/219	F= 54/57	$\beta= - 0/468$	B= 55/127	t=-7/38	p=0/001
روان‌نژندی	0/555	0/308	F= 43/166	$\beta= -0/340$	B=0/373	t = -5/231	p=0/001

جدول شماره‌ی 6: ضرایب همبستگی چندگانه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و راهبرد مقابله‌ای اجتنابی با روش گام به گام (Stepwise)

شاخص آماری	MR	RS	نسبت F	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد	t	p
				β	B		
متغیرهای پیش‌بین							
روان‌نژندی	0/606	0/367	F= 112/98	$\beta= 0/606$	B=0/570	t =10/625	p=0/001

بحث

و راهبرد اجتنابی رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد، این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های لطیفیان (1384)، کوبک و همکاران (2005) و هرن و میشل (2003) (Haren & Mitchell) همسو می‌باشد (4، 9، 11). در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که روان‌نژندی بالا با حالات عاطفی نامطلوب و راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد همراه است. در واقع، تیپ‌های تکانشی و نایمن در استفاده از راهبردهای مسأله‌مدار ناموفق هستند و از راهبردهای غیر انطباقی (مقابله رویارویی و مقابله‌ی متمرکز بر هیجان) استفاده می‌کنند (6). در حقیقت، افرادی که از سطح روان‌نژندی بالایی برخوردار هستند از یک طرف حوادث فشارزای بیشتری را تجربه می‌کنند و از سوی دیگر برای هیجان‌های منفی، افسردگی، اضطراب و تکانشی بودن نیز مستعدتر هستند که در نهایت این هیجان‌های منفی و استرس‌زا در این افراد، زمینه را برای استفاده‌ی بیشتر از سبک‌های مقابله‌ای ناکارآمد به‌جای استفاده از سبک‌های کارآمد فراهم می‌سازد (17). این افراد به‌جای حل مشکل در پی اجتناب از منبع ایجادکننده‌ی مشکل برای رهایی از استرس‌ها و تنش‌های ناشی از آن هستند. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، گشوده به تجربه، توافقی و وجدانی بودن با راهبرد مقابله‌ی هیجانی رابطه‌ی منفی و معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های هرن و میشل (2003) و لطیفیان (1384) همسو می‌باشد (4، 11). در نهایت، نتایج جدول 2 نشان می‌دهد که بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، توافقی و وجدانی بودن با راهبرد مقابله‌ی اجتنابی، رابطه‌ی منفی و معناداری وجود دارد؛ در حالی‌که، بین ویژگی شخصیتی گشوده به تجربه با راهبرد مقابله‌ی اجتنابی رابطه‌ی معناداری یافت نشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، ممکن است ماهیت سؤالات مربوط به خرده‌مقیاس اجتنابی در نحوه‌ی پاسخ‌دهی آزمودنی‌ها مشکل ایجاد کرده باشد و آزمودنی‌ها برای جلوگیری از

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای در دانشجویان می‌باشد. یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که بین ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، گشوده به تجربه، توافقی‌پذیری و وجدانی بودن با راهبردهای مقابله‌ای منطقی و گسلش رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد، این یافته با تحقیقات انجام‌شده توسط جعفرنژاد (1384)، لطیفیان (1384) و بگلی، پرسی و دلونجیس (2005) (Baggley, Delongis & Preece) همسو بوده است (10، 11، 14). در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد برون‌گرا، گشوده به تجربه، سازگار با محیط و با وجدان از راهبردهای مقابله‌ای انطباقی (مقابله‌ی ارزیابی مجدد و متمرکز بر تکلیف) برای رویارویی با فشارهای روانی استفاده می‌کنند. در حقیقت، هر چه افراد از ویژگی‌های شخصیتی مثبت‌تری برخوردار باشند، از راهبردهای مقابله‌ای انطباقی بیشتر استفاده می‌کنند. ویژگی شخصیتی همچون وجدانی بودن با کارآمدی، سخت‌کوشی، وظیفه‌مداری، سازمان‌دهی و نظم در امور مشخص می‌شود و به‌نظر می‌رسد افراد دارای نمره‌ی بالا در این مقیاس در موقعیت‌های تنش‌زا از راهکارهای حل مسأله و مبتنی بر برنامه‌ریزی دقیق بیشتر استفاده می‌کنند و از راهبردهای هیجانی منفی که پیامدهایی جز اضطراب، خشم، افسردگی و افکار واهی و پوچ ندارد، اجتناب می‌کنند (15). همچنین واتسون و هیوبارد (1996) (Watson & Hubbard) عنوان کردند که برون‌گرایی با ویژگی‌هایی چون اجتماعی بودن، خستگی‌ناپذیری، علاقه و صمیمیت همراه است؛ این ویژگی‌های مثبت زمینه را برای استفاده‌ی بیشتر از سبک‌های مقابله‌ای کارآمد و انطباقی فراهم می‌سازد. (16). همچنین نتایج این پژوهش نشان داد بین ویژگی شخصیتی روان‌نژندی با راهبرد مقابله‌ای مسأله‌مدار و راهبرد مقابله‌ای گسلش رابطه‌ی منفی و معناداری وجود دارد. در حالی‌که بین ویژگی شخصیتی روان‌نژندی با راهبرد مقابله‌ای هیجانی

به صورت منفی همراه است. افزایش دانش ما درباره‌ی ویژگی‌های شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای، در شناخت بیشتر دانشجویان و مشاوره و هدایت آنها به سمت راهبردهای منطقی‌مدار و تغییر سبک زندگی آنها مؤثر است. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت برنامه‌های مداخله‌ای جهت تغییر سبک‌های مقابله‌ای افراد با تیپ‌های تکانشی و نایمن، تأثیر مثبتی بر کاهش فشارهای روانی این افراد دارد.

برچسب‌های نامناسب، از پاسخ‌گویی مطابق با واقعیت به ماده‌های پرسش‌نامه خودداری کرده‌اند. به طور کلی، با توجه به اینکه ویژگی شخصیتی روان‌نژندی در بی‌ثباتی هیجانی و مقابله‌ی هیجانی نقش دارد، بنابراین طبیعی است که راهبردهای مقابله‌ی غیر انطباقی مثل فرار، پاسخ‌های خصمانه و تخلیه‌ی هیجانی را به صورت مثبت و راهبردهای مقابله‌ی انطباقی را به صورت منفی پیش‌بینی کند (15). در حالی که ویژگی‌های شخصیتی چون برون‌گرایی، گشوده به تجربه، توافق‌پذیری و وجدانی بودن با راهبردهای مقابله‌ای انطباقی به صورت مثبت و با راهبردهای غیر انطباقی

References

- 1-Reeve JM. Motivation and Emotion. Trans seyed Mohammadi, Y. Tehran: Virayesh Pub; 2000. P. 81-3. (Persian)
- 2- Fredrickson BL. What good are positive emotions? Rev Gen Psychol 1998 Sep;2(3):300-19.
- 3- Powell TJ, Enright SJ. Anxiety and stress management. London: Routledge; 1990.
- 4- Haren EG, Mitchell CW. Relationships between the five-factor personality model and coping styles psychology and education. Psychol and Educ J 2003;40(1):38-49.
- 5- Clinic Ch. Encounter with of technological and life challenges in the twenty-first century. Trans Goodarzi MA. Tehran: Rasa Pub.; 2004. (Persian)
- 6- Vollrath M , Torgerson S. Personality types and coping personality and individual differences. An Interdisciplinary Journal 1999;29:367- 78.
- 7- Faizi A, NeshatDost H, Naeli H. [Psychological hardiness and strategies of coping with stress]. J Psychol Educ Sci 2003;20(4):21-33. (Persian)
- 8- Borges NJ , Gibson DD. Personality patterns of physicians in person- oriented and technique-oriented specialties. J Vocat Behav 2005;67(1):4-20.
- 9- Pook M, Tuschen-Caffier B, Kubek J, Schill WB, Krause W. Personality, coping and sperm count. Andrologia 2005 Feb;37(1):29-35.
- 10- Jafarnejad P. The reliability and validity of short form of big five personality Inventory [dissertation]. Tehran: Tarbiat modares University; 2006. (Persian)
- 11- Latifiyan M. The relationship between the big five personality factors and coping strategies in different groups of students [dissertation]. Tehran: Al Zahra University; 2006. (Persian)
- 12- Amini F. Designing and testing a model of predictors of forgiveness and effects of it on psychological well-being among students of Shahid Chamran University [dissertation]. Ahvaz: Shahid Chamran University; 2011. (Persian)
- 13- Becker C. The psychometric examination of the French translations of the NEO-PI-R and NEO-FFI. Jf Per Assess 2006;71:269-91.
- 14- Baggley D, Preece M , Delongis A. Coping with interpersonal stress: Role of big five traits. J Pers 2005;73:1142-80.
- 15- Penley JA, Tomaka J. Associations among the Big Five, emotional responses, and coping with acute stress. Pers Individ Differ 2002;32(7):1215-28.
- 16- Watson D, Hubbard B. Adaptation style and dispositional structure: Coping in the context of the Five-Factor model. J Pers 1996;64(4):735-74.
- 17- Watson D, Clark LA. On traits and temperament: general and specific factors of emotional experience and their relation to the Five-Factor model. J Pers 1992;60(2):441-76.

An investigation of the relationship between personality traits and coping style among the students of Shahid Chamran University

Soodabeh Bassak Nejad^{1*}, Fatemeh Boostani²

1- Assistant Professor of Clinical psychology, School of Psychology and Education, Shahid chamran University, Ahvaz, Iran.

2- Master of Educational Psychology, School of Psychology and Education, Shahid chamran University, Ahvaz, Iran.

*Corresponding author:
Soodabeh Bassak Nejad,
School of Psychology and Education, Shahid chamran University, Ahvaz, Iran.
Tell: 09166149025
Email:
soodabeh_bassak@yahoo.com

Abstract

Background: The purpose of this study was to investigate the relationship between personality traits and coping style among university students.

Methods: The sample consisted of 239 female university students that were selected by multistep sampling; it lasted from Jul. to Oct. 2011. They reply to 2 scales: 1) NEO Personality Traits Questionnaire and 2) CISS Coping Style Scale. Data was analyzed with multivariate regression by SPSS 16.0 software.

Results: The results showed that the conscientiousness, extraversion and openness were the best predictors of rational coping style. Neurosis and extraversion were the best predictors of detachment coping style. Agreeableness and neurosis were the best predictors of emotional coping style and neurosis was the best predictor of avoidance coping style.

Conclusions: This study shows that personality traits can predict kind of coping style among university students. Psychological training can help students to have better life.

Key Words: coping style, personality traits, university students.

Received: 13.02.2012

Accepted: 06.06.2012